

IMJESEC

IKONIČKI SVIJET

Izložba Vasko Lipovca u splitskoj Galeriji umjetnina

Majstorstvo građenja ikoničkih slika i objekata Vaska Lipovca vođeno je u svojoj formalnoj osnovi očiglednom kulturom ukusa i insistiranjem na čitkosti izraza. To se očituje ne samo u aranžmanima izvedbenoj dotjeranosti objekata već i u suverenom vladanju onim elementima koji čine jedan stil autonomnim. Ovdje su to svi oni redoviti pratiloci nadrealističkog i tzv. »peinture naïf«: oblikovanje blagim tonskim gradacijama gdje valeri nisu rezultat isključivo kolornih odnosa, već nastaju nadrealnim djelovanjem oblika i svjetlosti. Na taj način stvoreni su stanoviti prostori u kojima se gase ili tinjaju tamni okerasi ili vedri zeleni tonovi evocirajući metafizičku tišinu, zastoje i nepomičnost koja je ponekad prekinuta krikovima crvenila. U njima životare neka čudna bića — lutke, naivno geometrički deformirana istovremeno i lijepa i nakazna, i tragična i komična. Ovdje treba još reći da su ti prizori prikazani u jednom čitkom, vapnenobičnom prostoru

u splitske Galerije i tako upravo tim aranžmanom zaokružili na jedan odgovarajući način čistoću svog vanjskog sastava.

Sada se, međutim, pojavljuje niz važnih pitanja koja se odnose na značenja koja nosi i afirmira taj vidljivi dio. U prvom redu očituje se želja da izložbeni eksponati budu na jedan određeni način pandan crkvenim ikonama i sličnim objektima, ali njihova očuvanost i tek poneka rijetka patvorena istrošenost daju tim tvorevinama dosta neodređeni artistički kontekst.

Tako shvaćeno osjećanje materijala nije u potpunosti sukladno s namjerama koje prolaze kroz taj fizički izgled stvari. Sjećanje na jedan život, simbol ili konkretni osatak života koji označava utjelovljenje istinitosti i ljepote na svim starim i »praviim stvarima« ovdje nije prisutan. Tu je sve novo, i upravo zbog toga promatrač je izložen dvostrukom i unakrsnom djelovanju aluzivnih moći takvih djela. S jedne strane tu je prisjećanje na religijske pri-

kaze uproštenog renesansnog prostora, aranžirane umjetnim cvijećem ili voskom, s mentalitetom nekog nejasnog biblijski svečanog trpljenja prošlosti, dok je s druge strane prisutan »suvremeni izraz«, odnosno mnogo više sama želja da se osuvremeni takav način poimanja. Nesumnjivo je i sasvim je vjerojatno da su moguće suvremene ikone zamislive i ostvarene jedino na način Burija ili Raushenberga.

Može se međutim primijetiti da je i pored toga što je V. Lipovac pokazao nekoliko manje ili više originalnih ostvarenja kao što su Udavača ili Žuta ogrlica, danas, u doba velikih sinteza i gotovo frontalnog juriša likovnih umjetnosti u život, ovakav pristup umjetnosti izložen opasnostima vlastitog mentaliteta i manufakturne tehnike, što ga prisiljava na životarenje u intimističkim građanskim interijerima, bez dovoljno moći da se angažira i uklopi u duhovni i materijalni život društva.

Božidar JELENIĆ